

‘Integrale benadering gekoppeld aan bijna tastbare bevlogenheid’

Juryrapport Iktinosprijs- Studenten Maaskantprijs 2023

Door Catja Edens

De Iktinosprijs van de Rotterdamse Academie van Bouwkunst wordt jaarlijks uitgelooft voor het beste studentenwerk dat in het voorafgaande jaar aan de Academie is vervaardigd en richt zich nadrukkelijk op tussentijdse resultaten. Daarmee is de schijnwerper dus gericht op de ontwikkeling die studenten tijdens de opleiding doormaken: hoe scherpen ze hun gedachten en versterken ze hun ontwerpvaardigheden, hoe ontwikkelen ze hun ruimtelijke visie en inventiviteit? En wat levert dit op aan ontwerpen en ontwerpend onderzoek?

De prijs stelt zich ten doel jaarlijks een student te onderscheiden die ‘door kwaliteit en karakteristiek van het studieresultaat een (culturele) bijdrage heeft geleverd aan *onderwijs, onderzoek en praktijk* van de architectuur of stedenbouw.’ Dit brengt het uitgangspunt van de prijs mooi in beeld: het is namelijk niet alleen de Academie die de student iets te bieden heeft maar het is – ook andersom – de student die bijdraagt aan de opleiding. Dit alles speelt zich af binnen de bredere context van het samenspel tussen opleiding en praktijk die zo kenmerkend is voor het onderwijs aan de Academie van Bouwkunst.

De Iktinosprijs werd in 1969 door Huig Maaskant, een van de oprichters van de Rotterdamse Academie van Bouwkunst, in het leven geroepen als Maaskantprijs voor studenten. In de loop der decennia maakte de prijs verschillende ontwikkelingen door. De procedures van inzending en jurering wijzigden en de prijs stond ook een tijdlang wat minder in de belangstelling. Een naamsverandering naar Iktinosprijs heeft waarschijnlijk plaats gevonden in de jaren zeventig, maar de toedracht en motivatie daarvoor zijn niet precies meer te achterhalen. Wel hebben in het verleden verschillende jury's en andere betrokkenen al aangegeven deze naam geen gelukkige keuze te vinden. De Stichting Vrienden van de Academie sluit zich daarbij aan en onderzoekt in overleg met betrokkenen de mogelijkheden voor een naamsverandering naar Studenten Maaskantprijs.

In de jury van de Iktinosprijs hadden ook dit jaar Academie-alumni van verschillende generaties zitting: Dikkie Scipio (architect) founding partner KAAN architecten Rotterdam, Barbara Luns (architect) directeur van AIR, John de Groot (stedenbouwkundige) projectleider bij FELIXX, Dave van Toor (architect) zelfstandige en Madelon Pluis (architect en stedenbouwkundige) werkzaam bij West 8. Juryvoorzitter was Simone Drost (architect) founder Planet Lab Architecture, sinds 2022 voorzitter van de Stichting Vrienden van de Academie. En Catja Edens (architectuurhistoricus) directeur Spatie vervulde de rol van jurysecretaris.

De juryleden hebben zich kunnen buigen over 18 projecten die voor de prijs zijn ingediend. Ter voorbereiding ontvingen zij een digitaal dossier met beelden en teksten van de inzendingen. Tijdens de jurydag op 10 oktober is in een aantal rondes van overleg en reflectie aandacht besteed aan alle inzendingen en toegewerkt naar de keuze van de drie beste projecten waarvan uiteindelijk één als winnaar is aangewezen. Met groot genoegen deelt de jury hier haar observaties met voor elk project een korte toelichting en een impressie van de reflecties en afwegingen bij het selecteren van de top drie en de winnaar van de Iktinos-Studenten Maaskantprijs 2023.

Overzicht van alle inzendingen

Naam student: Chanelle Hool

Titel project: Harmonic Tea House

Studio: Grounded Matter

Docenten: Estelle Barriol, Sarah van der Giessen

Observatie van de jury:

Dit project getuigt van een doorleefd iteratief proces waarbinnen het ontwerp zowel in ruimte als in materialisering heeft kunnen uitkristalliseren. De jury is onder de indruk van het materiaalonderzoek waarin met het gegeven van de theeceremonie als vertrekpunt, is geëxperimenteerd met de tactiele eigenschappen, stevigheid en geur van leemsteen. De jury had die stenen dolgraag zelf willen bekijken, vastpakken en ruiken en vindt het daarom jammer dat het onderzoek alleen op papier is gepresenteerd.

Naam student: Judith Pellicaan

Titel project:

Studio: Vernieuwing van de stadsvernieuwing

Docenten: Like Bijlsma, Tim Peeters, Marlies Vermeulen, Remy Kroese

Observatie van de jury:

Het gedachtengoed van de stadsvernieuwing in de jaren zeventig en tachtig biedt de basis voor deze radicale ingreep die goed past bij de wijk het Nieuwe Westen. Aan de tijdslagen die het karakter van de wijk bepalen, wordt hier een nieuwe laag toegevoegd, herkenbaar als een rechte lijn in het stedelijk weefsel. De jury gelooft dat het ontwerpen van ruimtes die specifiek bestemd zijn voor toe-eigening niet alleen vraagt om een vaste hand maar ook om moed. Dit ontwerp geeft blijk van beide.

Naam student: Duco Kuijer

Titel project: Zuid-Holland: Dynamische Delta

Studio: Wat is de Regio?

Docenten: Sebastian van Berkel, Boaz peters, Edwin Gardner, Lynne Brouwer

Observatie van de jury:

De jury ziet de regio als een cruciaal maar ook uitdagend schaalniveau. Het is hier op intelligente wijze hanteerbaar gemaakt met de inzet van drie perspectieven: homo generis, homo universalis en homo technicus. Het gepresenteerde ontwerpend onderzoek ontvouwt zich pas bij nadere beschouwing in al zijn rijkdom. Het is krachtig in zijn analyse, visie en denkrichtingen en schetst op overtuigende wijze de consequenties van de verschillende benaderingen voor de Zuid-Hollandse Delta over een tijdsbestek tot het jaar 2100.

Naam student: Jessica Simons

Titel project: Ecosystem of Eden

Studio: Positive Footprint

Docenten: Vincent van der Meulen en Mijke Rood

Observatie van de jury:

De jury is onder de indruk van de prachtige grafische presentatie die een utopisch beeld toont van een omgeving die is geconcipteerd met flora en fauna als startpunt in plaats van de mens centraal te stellen. Zij vindt dit een boeiende omkering die hier heeft geleid tot een rijk en gedetailleerd onderzoek waarin ook de factor tijd is meegenomen. Het is een oefening in systeemdenken en integraal benaderen waarvan de resultaten knap in één beeld zijn samengebracht.

Naam student: Juliette den Breejen

Titel project: De tussenruimte

Studio: Typisch wonen

Docenten: Robert-Jan de Kort, Sander van Schaik, Max Hart Nibbrig, Andrea Prins

Observatie van de jury:

Wat levert het op als we een huis niet beschouwen als een doos waarin alle functies precies zijn ingepast? De jury vindt dat dit project intrigerende antwoorden laat zien op deze vraag waarbij het wonen wordt geherdefinieerd in voorstellen die tegelijkertijd overtuigen en ontregelen. Het project bewijst dat ontwerpen vanuit specifieke omstandigheden en behoeften van grote waarde kan zijn bij de ontwikkeling van nieuwe woonvormen voor het birdnesting-gezin met gescheiden ouders en het kangoeroe-gezin met inwonende senioren.

Naam student: Mike van Staten
Titel project: OP-ZUID/ZUID-OP
Studio: Dak van Zuidplein
Docenten: Sanne van Manen & Renske van der Stoep
Observatie van de jury:

Dit project weet het bouwen op daken trefzeker op te schalen tot een omvangrijke bovenstadontwikkeling. De toepassing van een grid op het nieuwe verhoogde maaiveld biedt ruimte voor de straatcultuur die kenmerkend is voor de omgeving van het Zuidplein. De jury is enthousiast over de aantekelijke presentatie en spreekt haar waardering uit voor de supervisorrol die deze student op zich heeft genomen.

Naam student: Mike van Rheenen
Titel project: POST '65
Studio: D.O.C.Q. Dynamic Off-time Cluster Quist
Docenten: Janne van Berlo, Tiemen Anema, Wijnand Galema, Nadia Pepels
Observatie van de jury:

De jury ziet een gedegen analyse van de positionering en structuur van dit gebouw van architect Wim Quist die heeft geleid tot een transformatieontwerp dat mogelijkheden en kwaliteiten toevoegt. Door het bouwwerk met twee lagen uit te breiden en de gevel naar het water te openen kan het een nieuwe toekomst tegemoet zien. De kwaliteit van de analyse is voelbaar in het oogstrelende tekenwerk van zowel de met de hand vervaardigde axonometrie als de doorsnede met betonskelet.

Naam student: Groepsnominatie: Studenten Circulair Paviljoen
Titel project: Circulair Paviljoen
Studio: Circulair Paviljoen
Docenten: Renske van der Stoep en Iris van der Heide.
Observatie van de jury:

De jury is ervan overtuigd dat bouwen en samenwerken, vaardigheden waarmee binnen deze studio geoefend is, waardevol zijn voor elke ontwerper. Zij vindt de opzet van deze studio echter veel meer geschikt voor een winterworkshop dan voor een studio van een half jaar. Het gegeven dat het hier een inzending door de docent en de studenten betreft, betekent voor de jury bovendien dat deze inzending niet kan meedingen. Zij volgt hierin de uitgangspunten van de prijs waarin wordt gesteld dat deze uitsluitend bedoeld is voor studenten.

Naam student: Shamal Soltani

Titel project: The ConsciousBuild Pavilion

Studio: One More Time with Feeling

Docenten: Thomas Dirrix, Julia Strömmland, Bas Leemans, Charly Blödel

Observatie van de jury:

Een indrukwekkend, bijna griezelig monument dat ieder die het ziet met de neus op de feiten drukt, vindt de jury. Niet een voorbeeld van hoe we door moeten bouwen als we verder willen met de aarde, maar wel een vorm van land art die op sinistere wijze confronteert met het afval en de vervuiling waarmee bouwen gepaard gaat. Dit project zou het beste tot zijn recht komen niet aan de rand van de stad, maar juist in het centrum, bijvoorbeeld naast Het Depot.

Naam student: Remco Clerks

Titel project: CLAIM JE PLEK!

Studio: Huis naar autonomie

Docenten: San Dino Arcilla, Frank Botman, Paul van den Bergh en Jowan de Haan

Observatie van de jury:

Het uitgangspunt van dit project is dat leegstand het meest eenvoudige en voor de hand liggende antwoord biedt op de behoefte aan een eigen woning onder dak- en thuislozen. De jury ziet dat dit project het oude gegeven van kraken en krakerssprekuren afstoft en nieuw leven inblaast. Ze heeft waardering voor de agency die dak- en thuislozen wordt geboden maar ziet niet zo'n sterke samenhang tussen de aanstekelijke campagne 'Claim je Plek!' met prachtige stripposter, en het ontwerp van het buurthuis met illegale werkplaats.

Naam student: Mike van Staten

Titel project: THE SPEED OF LIFE

Studio: Dividing infrastructure

Docenten: Zico Lopes, Riette Bosch, Nada Pepels, Saskia Naafs

Observatie van de jury:

De jury ziet hoe hier intelligent en met grote vaardigheid is gewerkt aan een belangrijke opgave voor Rotterdam, het terugdringen van het autoverkeer. Het plan behelst een voorstel om op de 's Gravendijkwal de verhouding tussen autoverkeer (82 procent) en langzaam verkeer (18 procent) om te keren. Met een kenmerkende eigen tekenstijl presenteert dit plan de toekomstige 's Gravendijkwal als een lommerrijke zone voor wandelaars en fietsers. Het maakt de jury nieuwsgierig naar de effecten op de aangrenzende buurten die hier echter niet in beeld zijn gebracht.

Naam student: Mike Bravenboer
Titel project: Het gebouw als decor
Studio: Diergaarde Blijdorp – Van Ravesteyn Variaties
Docenten: S. Mandias, D. Vulkers
Observatie van de jury:

De jury is geïntrigeerd door het gegeven van speculatieve transformatie. Wie Van Ravesteyn bestudeert leert in elk geval details maken, gelooft zij, en ook de sfeer van de hele presentatie inclusief het uitmuntende tekenwerk en de verfijnde maquette straalt vakmanschap uit. Die laatste blijkt bij opening van het dak een verrassing te bevatten in de vorm van ragfijn binnenwerk. Bij de jury rest wel de vraag of er niet nog wat ruimte voor vernieuwing of ontregeling was binnen de grenzen van deze studio.

Naam student: Marina Samveljan
Titel project: Communal Serenity
Studio: Meet me by the fountain
Docenten: Carmen van Maercke, Bing Oh, Els Vervloesem, Gosia Olchowska
Observatie van de jury:

Dit project toont aan hoe een woonwijk met de voorgestelde strategie van Re-calibratie kan worden verbeterd. Daarbij vormen de (potentiële) kwaliteiten van alles wat al in de wijk aanwezig is het uitgangspunt: niet alleen de bestaande gebouwen en structuren, maar ook de bestaande bewoners. Door met tijd en aandacht lokale kennis te verzamelen ontstaat een basis voor een hoogwaardige en humane aanpak waarin bewoners hun plek behouden en een geniale combinatie van sloop, vergroening en herwaardering van bestaande architectuur de wijk een nieuw leven tegemoet gaat.

Naam student: Ellamira Kuit
Titel project: Functionele Fungi
Studio: Habitat
Docenten: Marit Janse, Rolf Reichardt, Txell Blanco
Observatie van de jury:

De jury is verrast door de geaarde, holistische benadering van dit project. Hier wordt een bestaand gebouw herontwikkeld niet alleen op basis van de mogelijkheden die de architectuur te bieden heeft maar ook op die van de natuurlijke omgeving waarin het gebouw is ingebed geraakt. De vondst van korstmoss en een paddenstoel waarvan monsters in deze presentatie zijn opgenomen, was aanleiding voor het ontwerp van een mycelliumfabriek waar met toevoeging van hennep uit lokale kweek organisch bouw materiaal wordt vervaardigd.

Naam student: Wessel Geysels
Titel project: hacking the academy
Studio: Academiegebouw 22/23 semester 2
Docenten: Aura Luz Melis, Alba Tavares vanhoutte
Observatie van de jury:

Dit project richt zich op de Academie zelf en koppelt daarvoor de inhoud aan de vorm, het onderwijs aan het gebouw. Wat betekenen een gebouw voor het onderwijs van de Academie? Wat wil de Academie zijn en wat hebben de studenten nodig? Dit project adresseert de driehoek van onderzoek, onderwijs en praktijk die in de Studenten Maaskantprijs centraal staan en doet dit in een helder gepresenteerde opzet met de onderdelen: research, stories, strategies, hardware, software en action – aangevuld met een evocatieve maquette. De jury is gevoelig voor het pleidooi over het specifieke karakter van academie-onderwijs, de negatieve effecten van hoge werkdruk en solistisch werken. Het idee voor een wildcardstudio voor de voormalige conciërgewoning vindt zij prikkelend.

Naam student: Sucre M. Wanga
Titel project: Artel Rijnhaven
Studio: Alles ist Umbau 22/23 semester 2
Docenten: Laurens Boodt, Jate Bleeker
Observatie van de jury:

De jury ziet een knap plan waarmee architectuur wordt ingezet om een ingreep van stedelijke betekenis te doen. Station Rijnhaven wordt van een koele transitzone bestemd voor passanten, getransformeerd in een uitnodigende verblijfsplek met een breed aanbod van sportvoorzieningen, een bibliotheek en een theater met foyer en café. Het dak dat alles samenbindt tot een geheel is een bekwame variatie op het dak van het Noorse Paviljoen in Venetië. Met een consequenter kleurgebruik had de presentatie nog meer recht kunnen doen aan de kwaliteiten van het ontwerp.

Naam student: Owen Simons
Titel project: 4 hearths of Loven
Studio: Commons of the unproductive 22/23 semester 2
Docenten: Izabella Slodka, Maciej Wieczorkowski, René Boer, Federica Zatta
Observatie van de jury:

Dit ontwerp toont een boeiende strategie voor de Tilburgse wijk Loven waarin wonen en industrie gemengd zijn maar gescheiden levens leiden. Dit ontwerp voorziet in de ontwikkeling van drie *commons* die deze werelden zowel in sociaal als in ruimtelijke opzicht met elkaar kunnen koppelen. De jury ziet een goede typologiestudie die een belangrijke kwaliteitssprong voor de wijk als geheel kan betekenen. Wel is het de vraag of de ontwikkeling van drie meenten niet wat veel gevraagd is van deze wijk. Ook is de jury

nieuwsgierig naar de beleving op maaiveldniveau: hoe openen zich de plinten nu precies en hoe zien de aansluitingen eruit?

Naam student: Sophie de Ridder

Titel project:

Studio: Portiekflats Kralingen

Docenten: Frederik Pöll en Kevin Veenhuizen

Observatie van de jury:

Naoorlogse woningbouw blijft een belangrijke opgave die vraagt om slimme ruimtelijke aanpassingen. De jury ziet hier een mooi doorgewerkt plan dat gebruik maakt van de ruimte in de blinde plinten van een portieketageblok in Kralingen. Met de inzet van een dynamische plattegrond wordt een mooie manier gevonden om in een ruimte met lage plafonds en funderingsbalken woonkwaliteit te realiseren. De belangrijkste ingreep is de uitbouw op de begane grond die het waardevolle groene binnenhof activeert, vindt de jury.

Observaties van de jury

Om de actuele uitdagingen op het gebied van klimaat, biodiversiteit en ruimtegebruik het hoofd te bieden, is al het ontwerpend vernuft nodig dat we maar kunnen vinden. De jury van de Iktinosprijs gelooft dat een opleiding waarin praktijk en onderwijs zo sterk verknoopt zijn als op de Academie, een basis bij uitstek biedt om dat vernuft te ontwikkelen. Hier kunnen kennis en ervaring uit de praktijk worden ingezet, terwijl er tegelijk ruimte is om te oefenen en nieuwe vormen en strategieën uit te testen. Voor de Academie als onderwijsinstituut is het daarbij de kunst om het evenwicht te bewaren tussen sturen en de vrije teugel geven, tussen realistische kaders en ongebreidelde verbeelding, tussen een degelijk instrumentarium en het experiment.

Onder de ingediende projecten voor editie 2023 ziet de jury een rijke variatie aan projecten die op verschillende manieren gebruik maken van de kansen die het academie-onderwijs in samenspel met de praktijk te bieden heeft. Graag vestigt de jury hier de aandacht op enkele tendensen: maatschappelijk engagement, een holistische benadering van de leefomgeving, en een besef van tijd en schaarste.

Het maatschappelijk engagement is vooral terug te vinden in projecten die ruimte voor de gemeenschap en *agency* voor de burger creëren. Het project van Judith Pellicaan doet dit bijvoorbeeld door in het bestaande weefsel van een Rotterdamse wijk een lineaire zone te markeren voor maatschappelijke instellingen waarin zij ruimtes voor toe-eigening reserveert. De jury is geïntrigeerd door de wijze waarop deze student ruimte scheidt op het snijpunt van ontwerpen en los laten.

Een ander project dat zich specifiek richt op de gemeenschap en *agency* voor de burger is '4 hearths of Loven' van Owen Simons dat *commons* inzet om het sociale en ruimtelijke weefsel van een Tilburgse wijk in samenhang te repareren. 'Communal Serenity' van Marina Samveljan gaat actief op zoek naar de ideeën en kennis van bewoners om ze in te zetten voor het toekomstbestendig maken van een Rotterdamse woonwijk.

Daarnaast waren er projecten waar het maatschappelijk engagement zich meer specifiek op het woonvraagstuk concentreerde. Een voorbeeld is het project van Juliëtte den Breejen die originele woontypologieën ontwierp voor het gezin met gescheiden ouders en de familie met inwonende senioren. Remco Clerks benadert de wooncrisis op onverbloemd activistische wijze in zijn campagne 'Claim je ruimte!' waarmee hij de praktijk van het kraken actualiseert en voorziet van een procedure en voorzieningen voor de toe-eigening van ongebruikte gebouwen en ruimtes.

De jury vindt het boeiend om te zien hoe een aantal projecten het domein van ruimtelijk ontwerp verder verkent en verdiept op basis van een holistische benadering. Dat leidt tot bijzondere experimenten en vondsten zoals in het geval van Chanelle Hool die ten behoeve van een buurtpaviljoen voor theeceremonies materiaalexperimenten deed voor de ontwikkeling van geurende leemsteen. Ook het project van Wessel Geysels toont een holistische benadering door gebouw en onderwijs van de Academie in samenhang te benaderen zodat ze elkaar kunnen versterken.

In haar project Functionele Fungi benadert Ellamira Kluit de stad als een habitat voor alle levensvormen. De vondst van wat korstmos en een paddenstoel op haar projectlocatie, was aanleiding voor een fascinerend proces dat uitmondde in het ontwerp voor een myceliumfabriek in een getransformeerde garage in het Rotterdamse M4H gebied.

Jessica Simons tekende een schitterend panorama van een toekomst waarin flora, fauna en mensen in onderlinge symbiose hun plek zullen vinden. Het voormalige Rotterdamse havengebied M4H is het decor voor haar 'Ecosystem of Eden' een paradijselijke omgeving waarin mensen na dertig jaar hun intrek kunnen nemen.

Er zijn ook projecten die in een heel andere sfeer een doorkijk bieden naar de toekomst. Fascinerend en verontrustend vond de jury het project van Shamal Soltani, geen gebouw maar een monument dat op confronterende wijze waarschuwt voor de vervuiling en het afval die traditionele bouwtechnieken en materialen opleveren. Haar bouwwerk biedt een vervreemdend en dystopisch toekomstperspectief.

Het project 'Zuid Holland: Dynamische Delta' van Duco Kuijer is een oefening in integraal en realistisch toekomstdenken en schetst de consequenties van gedragsverandering op basis van verschillende modellen. Dit ontwerpend onderzoek naar de toekomst van de Zuid-Hollandse Delta presenteert een set van drie doorgewerkte perspectieven tot het jaar 2100.

Dat het vak van architectuur steeds meer zal gaan over het doorontwerpen aan gebouwen waarbij nieuwbouw de uitzondering zal zijn, mag blijken uit de totale oogst van projecten die voor deze prijs zijn voorgedragen. Ze maken duidelijk dat het werken in en met de bestaande omgeving vraagt om cultuurhistorische en technische kennis, maar ook om een lastige combinatie van bescheidenheid en moed, bescheidenheid om te werken met wat behouden kan blijven en de moed om het bestaande aan te passen aan de eisen van de tijd. Hiervan getuigen bijvoorbeeld de beide projecten van Mike van Staaten waaronder zijn vaardige transformatie van de 's Gravendijkwal tot groene stadsallee. De transformatie van portieketagewoningen door Sophie de Ridder verleent bestaande architectuur nieuwe mogelijkheden en relevantie, terwijl het Circulair Paviljoen, de groepsinzending, een meer

op zichzelf staande toevoeging vormt op een bestaand gebouw. Het prachtig getekende transformatie-ontwerp voor het Maritiem Museum van Mike van Rheenen en de doorontwikkeling van metrostation Rijnhaven van Sucre M. Wanga, zijn voorbeelden van architectonische metamorfoses. Het ontwerp dat Mike Bravenboer maakte voor Diergaarde Blijdorp voegt zich zorgvuldig in zijn omgeving door aan te sluiten bij de stijl van architect Sybold van Ravesteyn.

Na uitgebreide reflectie en dialoog kwam de jury uit op een selectie van drie projecten die op overtuigen door hun integrale benadering gekoppeld aan een bijna tastbare bevoegenheid. Elk van deze projecten richt zich op een belangrijk actueel vraagstuk in het ruimtelijk domein .

In het geval van Duco Kuijer is dat de wijze waarop wij omgaan met de Zuid-Nederlandse Delta in lange termijnperspectief. Kuijer heeft de uitdaging om te denken en ontwerpen op het complexe schaalniveau van de regio met beide handen aangegrepen. De jury heeft bewondering voor de intelligente wijze waarop regionale ontwikkeling hier inzichtelijk en hanteerbaar is gemaakt. Pas bij nadere beschouwing ontvouwde dit ontwerpend onderzoek zich voor de jury in al zijn rijkdom. Het project is krachtig in zijn analyse, visie en denkrichtingen en schetst op overtuigende wijze de consequenties van de verschillende benaderingen op basis van menselijke archetypen: homo generis, homo universalis en homo technicus. Het resulteert in drie toekomstperspectieven voor de Zuid-Hollandse Delta over een tijdsbestek tot het jaar 2100.

Marina Samveljan richt zich op het vraagstuk van de humane en inclusieve stad. De jury is onder de indruk van de strategie van Re-calibratie die zij voorstelt. Ze laat daarmee zien hoe een woonwijk kan worden voorbereid op de toekomst zonder dat zittende bewoners hoeven te verhuizen of geliefde gebouwen onder de sloophamer verdwijnen. In haar voorstel vormen de (potentiële) kwaliteiten van alles wat al in de wijk aanwezig is het uitgangspunt: niet alleen de bestaande gebouwen en structuren, maar ook de bestaande bewoners en hun kennis en ideeën. Door met tijd en aandacht lokale expertise te verzamelen ontstaat een basis voor een hoogwaardige en humane aanpak waarin bewoners hun plek behouden en een geniale combinatie van sloop, vergroening en herwaardering van bestaande architectuur de wijk een nieuw leven tegemoet gaat.

Met groot genoegen maakt de jury tot slot de winnaar van de Iktinosprijs - Studenten Maaskantprijs 2023 bekend. Dit winnende project richt zich op de Academie zelf en koppelt daarvoor de inhoud aan de vorm, het onderwijs aan het gebouw. Wat betekent een gebouw voor het onderwijs van de Academie? Wat wil de Academie zijn en wat hebben de studenten nodig? Dit project adresseert op onweerstaanbare wijze de driehoek van onderzoek, onderwijs en praktijk die in deze prijs centraal staat. In een heldere opzet met de onderdelen: research, stories, strategies, hardware, software en action – aangevuld met een evocatieve maquette – moedigt zij aan tot een vorm van ruimtelijke zelfreflectie. De jury is gevoelig voor het pleidooi over het specifieke karakter van academie-onderwijs, en de negatieve effecten van hoge werkdruk en solistisch werken. Het idee voor een *wildcardstudio* waarvoor de voormalige conciërgewoning zal worden gekraakt vindt zij prikkelend. Dit is dan ook de enige voorwaarde die zij stelt bij het uitreiken van deze prijs aan Wessel Geysels voor zijn project *hacking the academy*.

De jury feliciteert van harte de winnaar van de Iktinosprijs - Studenten Maaskantprijs 2023.

Winnaar Iktinos 2023 **Wessel Geysels**

Titel project: 'Hacking the Academy'

Studio: Academiegebouw 22/23 semester 2

Docenten: Aura Luz Melis, Alba Tavares vanhoutte en Kaita Shinagawa

Niet de zeevaartschool als thuisbasis voor de academie, maar enkel de oude conciërgewoning. De woning van de persoon die vroeger hoedde over het monument, de omgeving en haar gebruikers. Deze rol wordt een belangrijk onderdeel van de studie. Reflecteren, ontwerpen en bouwen aan je eigen academiegebouw. Een leeromgeving die elk jaar opnieuw in transitie is. Een laboratorium waarin het vakdebat zich weerspiegelt in

de ruimte. Met als centrum enkel een bar, boeken en een podium voor het enorme netwerk wat de academie uniek maakt.

Na de verhuizing naar de zeevaartschool ontbreekt eigendomsgevoel in het gebouw. Een statig en oud pand waar de academie meer te gast lijkt, dan eigenaar. De klassikale opstelling en anonieme voorzieningen staan ver af van de experimentele ruimtes waar een student, na vier repetitieve en lange kantoordagen, naar verlangt.

De academie wordt gepositioneerd als een zwaar programma, waar je maar beter alleen aan start als je heel hard kan werken. Deze waarschuwing moet veranderd worden in een belofte van een vijfde dag vol speelruimte. Leren door te doen. Niet alleen te werken en te studeren maar ook echt een academie mee bouwt en denkt aan de academie. Laten we de vernieuwingsdrang achter ons liggen en een poging doen om een duurzamere ontwerphouding aan te nemen. Het doorgronden van systemen en gewoontes en manipuleren ten goede van zichzelf en haar gebruiker. A perfect hack.